

possible i figurat 'conjunt de coses, d'afers', per comparació amb el conjunt de tupins o olles tornejat per un oller: «tantost fermí / lo maridatge: / aquest *potatge* / lo capellà / lo tornellà» (*Spill*, 1659, 4304). Cf. 15 «de viudes y viudos / nengun bon *potatge* / no crec fer-se'n puga», *Viudes i Donz.*, 458; «no-y és real pasta - ne salsa moderna, / menjar blanc ni sucre - ne mixte *potatge*, / yprocàs de Bacus, - nefanda laerna, centre dels gosolos - i presó eterna», *Fc. Prats*, 20 c. 1487 (*BiEscrBal.* II, 158, 37.73).

Recollit en lèxics des de JnEsteve (1472): «*potatge* o minestra o cuyna de macharons: esitium (= *isicium*) siculum», «*potatges* o aparellament de viandes: Dolonia» (*LiEleg.*, p-2-3, p-1-6); «ADREÇOS --- POTAT. 25 GES: suc per untar lo pa: embemmas, iusculum; mostalla --- julivertada --- pebrada --- eruga», «VAXELLA DE LA CUYNA: plats chics: patella; plat fondo per *potatge*: gáбата; plat ab viandes ---», «salsa agre --- *potatge* agre: oxiporium; *potatge* per al peix o esca- 30 box: garum; caldo ---», OPou (*TbPu.*, 191, 228, 192): es veu, doncs, que no sempre designava una mena de sopa o carn-d'olla, sinó un condiment substanciós, suc espès, salsa de conserva etc. Alteració del mateix mot francès, *potanxo*. *Poter* o *potaire*, i *poteria*, no són ca- 35 talans (imitacions ocasionals del fr. *pottier*, *potterie*). *Potet* (supra). *Pòtil*, veg. II, 154a13.

Potinga [Lab. 1840], pres de l'oc. mod. *poutingo* «drogue médicinale, médicament; mauvais ragoût» general avui en llengua d'oc (des de Provença al Roer- 40 gue i al Bearn, i ja emprat burlescament per Rabelais, *Pantagruel*, § 7, p. 37; Sainéan, *La Langue de Rabelais* II, 188), extret de *poutingaire*, *apout* < *apouticaire* 'apotecari', sota la influència de *pot* i *potatge*; 6 *potingo*, *potingar*, *potinguer*, *potinguejar*; *empotingar*. Em- 45 *potar*; *empotament*, *empotador*; *desempotar*.

CPT.: *Potassa* [Lab. 1840], pres de l'al. *pottasche*, pròpiament 'cendra d'escudelles o olles'; *potassi*; *potàssic*.

1 Les cites franceses més antigues en God. (x, 386-7) 50 són de textos de c. l'a. 1200 o ja S. XIII (*Merlin*, *St. Georges*). Altrament amb mots d'aquesta mena és natural que no figurin en els textos literaris més arcaics en cap de les tres llengües, i que els lexicògrafs no n'hagin cercat gaire la documentació més 55 antiga. En un mot, és bastant segur que en totes tres sigui antic per igual, i ja de temps preliteraris. — 2 «Des de França el mot es va estendre al Baix Rin i Països Baixos, i Baixa Alemanya», Frings, *Germania Romana*, 125ss., 204; reiterat pel mateix Frings 60

en una nota de la *ZRPb.* LVI, 1936, 373-4. Aqueixa és la terra dels francs, colonitzadors de França, i no pas Trèveris. És coneguda la temerària teoria de Wartburg que tot el sistema del vocalisme tònic del francès és degut a un contagi de la fonètica franca i germànica, teoria que tan mal efecte va fer pertot. Altrament la redacció de Wartburg queda contradictòria: comença «Le français a ce mot en commun avec le bas-allemand et le néerlandais (*pot*)» i suprimeix tota al·lusió a la llengua d'oc i a les altres romàniques; però després: «il n'a de correspondance ni en latin, ni en celtique ni dans les langues germaniques». Kluge va anar dient el mateix (que després acceptà Frings), en totes les eds. del seu dicc. fetes en vida seva; després d'alguna oscil·lació en les edicions del temps del zenit nazi (a cura de Götz), les últimes (Kluge-Mitzka, 1960-63) han tornat a la posició de Kluge i Frings: «el mot manca en a.-al. mitjà, car Colònia encara era baix-alemany; l'extensió dins els dialectes alemanys indica invasió des de l'Oest». — 3 Anàlogament Whatmough (*Dial. Ancient Gaul*, 74, 55, sempre tan aventurat): *BHUDHNO- derivat del nom indoeuropeu del 'fons', amb eliminació de la primera H per dissimilació (i en conseqüència P- germànica!) — 4 Ποτήριον 'calze', *Casopis pro Mod. Filologii*, Praga, xxii, 1931, quad. 1. — 5 Deixem en suspens la possibilitat que el germ. comú TOPF- (d'on TUPI) vingui d'una metàtesi de POTR-. També és problemàtic que s'enllaci amb POTR- el lit. *pādis* 'base d'un bocoi' («untergestell einer tonne» etc., Bender, *Etym. Lith. Dict.*), sobretot si és cert que sigui parent del lit. *pedā* 'petjada', ieur. PED- 'peu' (*IEW*, 791.35). — 6 Detalls sobre tot això en el DECH I, 642b44-643a11; és ja més o menys el que admetien Spitzer (*Die Neueren Sprachen* xxxi, 203ss.) i Bruneau, *Rom. LIII*, 234. El mot s'estén fins al frprov. de Suïssa: *potringa* «drogue, tisane» (Bridel; i Wissler, *RFgn.* xxvii, 831).

POTA, mot d'origen incert, que és peculiar i comú al català amb l'oc. *pauta*, fr. ant. *poe* id. (> anglès *paw*), i que reapareix, per una banda, en el port. ant. i dial. *pouta* 'grapa', i d'altra banda, en el b.-al. mj. i neerl. mj. *pôte* 'pota' (> al. mod. *pfote*), però sembla haver passat a aquestes llengües germàniques des del romànic; també relacionat amb el fr. mod. *patte* i cast. *pata* 'pota' i així mateix amb l'it. *piota*, frprov. *plòta* 'sola' i prov. mod. *plauto* 'petjada en el fang', que vénen del ll. PLAUTUS 'peu pla'; és probable que *patte* (*pata*) sigui una onomatopeia del soroll del piarar o picar amb les potes, i que el nostre *pota* vingui d'un antic *PAUTA, resultant d'un encruentament d'aqueixos dos sinònims. □ 1.ª doc.: 1371.

Pota figura en el *Dicc. de Rims* de JMarc, com a mot amb o oberta rimant amb altres dinou (627); també hi ha la forma oc. *pauta* (693); no duen definició; però en el *Torcimany* d'Aversó hi ha *pauta* (rimant amb *sauta*, *malauta*, *gauta*, i altres vuit mots, entre ells *auta* explicat «per *cauza alta*) amb l'explicació «*pauta*